

Històries del Jabal Qaun

“Que todos los moriscos deste reino, dentro de tres días de como fuere publicado este bando en los lugares donde cada uno vive, salgan dél y vayan á embarcarse...”

L'adéu dels moriscs de la comarca al *Jabal Qaun* va ser tràgic i sobtat. Tres dies concedí el rei Felip III als descendents dels mudèjars valencians per a abandonar el regne i embarcar en *“las galeras y navíos que están aprestados para pasarlos á Barbería”*. El ban d'expulsió que el virrei de València, el marquès de Caracena, va ordenar publicar per mandat reial el 22 de setembre de 1609 desposseïa de qualsevol dret a un 30% dels valencians i valencianes que, pel fet de professar una religió diferent de l'oficial i haver caigut en la desgràcia de la marginació social, foren foragitats de la seua pròpia pàtria.

El regne fundat per Jaume el Conqueridor fou l'objectiu primer de les maniobres orquestrades en secret, des de l'agost del 1609, per a eradicar dels territoris de la corona espanyola el *perill* morisc. Persuadit pel duc de Lerma i

marquès de Dènia –qui se'n beneficiaria descaradament de l'expulsió amb un augment notable del patrimoni familiar- i les veus de l'ortodòxia religiosa –el confessor

Desembarcament dels moriscs valencians a Orà de Vicent Mestre (1613).

reial Gaspar de Córdoba i l'arquebisbe de València Joan de Ribera- Felip III va prendre la decisió: *“he entendido por avisos ciertos y verdaderos que, continuando su apostasía y prodición, han procurado y procuran por medio de sus embajadores y por otros caminos el daño y perturbación de nuestros reinos; y deseando cumplir con la obligación que tengo de su conservación y seguridad, y en particular la de ese reino de Valencia y de los buenos y fieles súbditos dél, por ser más evidente su peligro, y que cese la herejía y apostasía; y habiéndolo hecho encomendar á nuestro Señor y confiado en su divino favor por lo que toca á su honra y gloria, he resuelto que se saquen todos los moriscos de ese reino, y que se echen en Barbería”*.

Estes paraules del monarca marcaren, doncs, el principi de la fi de les històries del *Jabal Qaun* i l'antic Montgó musulmà, el 2 d'octubre de 1609, va plorar pels primers comiats forçosos d'una bona part dels fills de les terres valencianes. Dèsset galeres i deu navilis, carregats amb prop de 6.000 moriscs de l'horta de Gandia, partiren del port de Dénia rumb a Orà. Uns altres 4.500, que abandonaren cases i camps a Gata, Mira-rosa, Miraflor, la Setla, el Verger, Ondara i Potries, s'embarcaren durant la primera quinzena del mes des de Dénia i Xàbia.

Vinaròs, el Grau de València, Moncofa i Alacant foren també punt de partida dels vaixells que transportaren fins a terres llunyanes i desconegudes 135.000 valencians, *“llevando consigo de sus haciendas los muebles que pudieren en sus personas”*.

L'oposició inicial de l'aristocràcia valenciana a la mesura, ja que el foragitament dels moriscs els comportava la pèrdua d'una mà d'obra barata, va ser vençuda amb la promesa d'heretar les propietats abandonades. Però no només deixaren enrere els expulsats les possessions materials més valuoses, sinó també a alguns membres de la darrera generació de moriscs valencians. Els *morisquets* -segons els anomena el catedràtic d'història Ignacio Gironés- que romangueren al Regne de València després del 1609 foren 2.447. Aquests xiquets i xiquetes, d'entre 0 i 13 anys d'edat, pogueren gaudir del *privilegi* de quedar-s'hi gràcies a la benevolència cristiana, que no considerava oportú qualificar d'infidels els infants innocents. Igualment, l'Església va trobar l'oportunitat de sumar ànimes noves a la causa.